CZU: 341.217(4):37.091(478)

ADAPTAREA PRACTICILOR EUROPENE DE MANAGEMENT EDUCAȚIONAL ÎN REPUBLICA MOLDOVA: O ABORDARE STRATEGICĂ PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII EDUCAȚIEI

Elena BĂDĂRĂU[116]

ID ORCID: 0009-0009-5635-0986

Aliona VIZITIU[117]

https://doi.org/10.59295/csienu2025.21

Informații despre recenzent:

CORETȘCHI Boris, doctor conferențiar universitar, Facultatea de Ştiinţe Economice Universitatea de Stat din Moldova, E-mail: coretchi.boris@gmail.com

Telefon: +373 69298809, Specializare: politici economice, management strategic, dezvoltare regională, turism.

Rezumat: *Acest articol explorează diverse practici și strategii de management educațional implementate în statele membre ale Uniunii Europene și propune adaptarea acestora în contextul Republicii Moldova. Studiul analizează modele eficiente de leadership educațional care pot contribui la modernizarea și eficientizarea sistemului educațional moldovenesc. Prin adoptarea unor practici internaționale de succes, Republica Moldova poate face pași semnificativi în îmbunătățirea calității educației și în reducerea disparităților între regiuni. Prin urmare, acest articol își propune să ofere o perspectivă detaliată asupra modului în care Republica Moldova poate valorifica experiențele și bunele practici din alte țări pentru a crea un sistem educațional mai performant și mai echitabil.*

Cuvinte chee: management, management educațional, funcții manageriale, principii manageriale, competență managerială, optimizare, instituţie de învăţământ, eficientizare.

116 Doctor, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Moldova, *el.badarau@gmail.com*

117 magistru în ştiinţe economice**,** Direcţia Generală Educaţie, Tineret şi Sport, Republica Moldova, *alionagalben22100@gmail.com*

ADAPTING EUROPEAN EDUCATIONAL MANAGEMENT PRACTICES IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA: A STRATEGIC APPROACH FOR IMPROVING EDUCATION QUALITY

Abstract: *This article explores various educational management practices and strategies implemented in European Union member states and proposes their adaptation in the context of the Republic of Moldova. The study analyzes effective educational leadership models that can contribute to modernizing and streamlining the Moldovan educational system. By adopting successful international practices, the Republic of Moldova can make significant strides in improving education quality and reducing regional disparities. Therefore, this article aims to provide a detailed perspective on how Moldova can leverage the experiences and best practices from other countries to create a more efficient and equitable educational system.*

Keywords: management, educational management, managerial functions, managerial principles, managerial competence, optimization, educational institution, efficiency.

Introducere

În contextul actual al globalizării și al schimbărilor rapide din domeniul educației, creșterea calității actului educațional reprezintă o prioritate fundamentală pentru sistemele de învățământ din întreaga lume. Managementul școlar joacă un rol esențial în atingerea obiectivelor de învățare, având un impact direct asupra performanței elevilor, climatului organizațional și implicării comunității în educație. În Uniunea Europeană, promovarea unor standarde înalte de management educațional este o direcție strategică ce sprijină dezvoltarea unor școli moderne, incluzive și eficiente. În acest context, este esențial să înțelegem că managementul educațional nu se limitează doar la aspectele administrative, ci implică și un leadership transformațional. Acest tip de leadership este capabil să inspire și să motiveze cadrele didactice, să colaboreze eficient cu părinții și să sprijine elevii în atingerea unor performanțe academice remarcabile.

În Uniunea Europeană, există numeroase exemple de bune practici în managementul educațional care pot servi drept model pentru alte țări. Republica Moldova poate beneficia de pe urma acestor exemple prin adaptarea și implementarea unor practici similare. Introducerea mentoratului

pentru profesori și manageri școlari, evaluarea periodică a lecțiilor, crearea unor centre regionale de excelență pentru formarea managerilor școlari și utilizarea tehnologiei pentru formare continuă sunt doar câteva dintre măsurile care pot contribui la modernizarea sistemului educațional. Creșterea calității actului educațional reprezintă o prioritate fundamentală pentru sistemele de învățământ din întreaga lume. Studiile arată că managementul școlar joacă un rol esențial în atingerea obiectivelor de învățare, având un impact direct asupra performanței elevilor, climatului organizațional și implicării comunității în educație. În Uniunea Europeană, promovarea unor standarde înalte de management educațional este o direcție strategică ce sprijină dezvoltarea unor școli moderne, incluzive și eficiente.

Metodologia de cercetare reprezintă metode științifice calitative și cantitative, de diagnosticare, precum: analiza și sinteza, inducția și deducția.

Principalele constatări a cercetării: Sistemul de management educaţional în state membre UE trece printr-o transformare necesară, având ca scop adoptarea unor modele eficiente din statele OCDE. Dacă în trecut directorii de școli aveau atribuții predominant administrative, astăzi accentul se pune pe un leadership transformațional, capabil să ghideze cadrele didactice, să colaboreze cu părinții și să sprijine elevii în obținerea unor rezultate remarcabile. Această abordare promovată, este aliniată cu bunele practici europene, cum ar fi cele descrise de Schleicher, care subliniază importanța implicării liderilor școlari în definirea unor obiective clare, sprijinirea dezvoltării profesionale și crearea unui mediu propice pentru învățare [1].

În acest context vom analiza unele practice care pot fi implementate şi în Republica Moldova:

1) Introducerea mentoratului pentru profesori și manageri școlari: În Finlanda, mentoratul este o practică obișnuită pentru dezvoltarea profesională. Managerii școlari lucrează îndeaproape cu profesori seniori pentru a identifica punctele forte și domeniile ce necesită îmbunătățire în activitatea didactică. În România, programele de mentorat au arătat o creștere semnificativă a calității predării și a satisfacției cadrelor didactice.

2) Evaluarea periodică a lecțiilor și feedback constructive: În Estonia, directorii școlilor participă frecvent la ore pentru a oferi feedback constructiv profesorilor, utilizând instrumente standardizate. Aceasta este o practică ce ar putea fi implementată și în Republica Moldova prin crearea unor ghiduri de observare adaptate fiecărei discipline.

3) Crearea unor centre regionale de excelență pentru formarea managerilor școlari: În Regatul Unit, National Professional Qualification for Headship (NPQH) este un program destinat managerilor școlari. Acesta oferă formare intensivă, incluzând studii de caz, exerciții practice și simulări. Un model similar ar putea fi adoptat în Republica Moldova prin dezvoltarea unor centre regionale.

4) Utilizarea tehnologiei pentru formare continua: Franța a dezvoltat platforme online care oferă resurse și cursuri pentru managerii școlari, cum ar fi Éduscol, care include ghiduri și webinarii pentru îmbunătățirea managementului educațional. În România, platforma EduCred care oferă astfel de servicii. Republica Moldova ar putea crea astfel de platforme educationale.

5) Colaborarea cu comunitatea locală și părinții: În Olanda, școlile organizează periodic „consilii deschise" unde părinții și comunitatea locală contribuie cu sugestii la îmbunătățirea educației. În mediul rural din Republica Moldova, astfel de inițiative ar putea crește implicarea comunității, ajutând la reducerea abandonului școlar prin sprijin concret oferit familiilor.

6) Programe speciale pentru combaterea abandonului școlar: În Portugalia, școlile din comunități dezavantajate implementează programe precum TEIP (Territórios Educativos de Intervenção Prioritária), care oferă sprijin suplimentar managerilor școlari pentru a răspunde nevoilor elevilor din medii vulnerabile. Republica Moldova ar putea adapta un astfel de program, concentrându-se pe zonele rurale și periurbane cu rate crescute de abandon școlar. Prin aplicarea acestor exemple practice și adaptarea lor la contextul local, Republica Moldova poate face pași semnificativi în modernizarea managementului educațional, contribuind astfel la creșterea calității actului educațional și la reducerea disparităților între regiuni.

7) Adoptarea unui model de evaluare bazat pe performanță: În Suedia, managerii școlari sunt evaluați pe baza unor indicatori specifici de performanță, cum ar fi progresul academic al elevilor, reducerea absenteismului și nivelul de satisfacție al cadrelor didactice. Acești indicatori sunt utilizați pentru a îmbunătăți constant activitatea școlilor. În Republica Moldova, implementarea unui sistem similar ar putea motiva liderii școlari să urmărească și să obțină rezultate concrete în școlile lor.

8) Programe de leadership educațional pentru femei: În Irlanda, inițiativa Women in Educational Leadership sprijină femeile din educație să

ocupe poziții de conducere prin mentorat, ateliere și conferințe. Având în vedere că multe cadre didactice din Republica Moldova sunt femei, un astfel de program ar putea crește reprezentarea acestora în funcții de conducere, contribuind la diversitatea leadership-ului educațional [2].

9) Colaborarea între școli prin rețele educaționale: În Danemarca, rețelele de școli colaborează pentru a împărtăși bune practici și resurse. Aceste rețele permit managerilor școlari să învețe unii de la alții și să găsească soluții comune la provocările întâlnite. În Republica Moldova, crearea unor rețele similare între școli din medii diferite (urban-rural) ar putea stimula schimbul de idei și inovație.

10) Promovarea diversității și incluziunii prin politici școlare: În Belgia, managerii școlari dezvoltă politici dedicate incluziunii elevilor din medii culturale diverse. Acest lucru include organizarea de activități extracurriculare interculturale și asigurarea resurselor educaționale în mai multe limbi. Republica Moldova poate implementa astfel de practici în regiunile cu comunități etnice diverse.

11) Managementul eficient al resurselor financiare: În Germania, directorii școlilor beneficiază de cursuri de formare pentru management financiar, care le permit să administreze eficient bugetele și să prioritizeze investițiile în infrastructură și resurse educaționale. În Republica Moldova, formarea managerilor școlari în acest domeniu ar putea contribui la utilizarea mai eficientă a fondurilor publice și proiectelor europene.

12) Implementarea programelor de sprijin pentru sănătatea mintală a elevilor și profesorilor: În Norvegia, managerii școlari coordonează echipe care implementează programe pentru sănătatea mintală, inclusiv sesiuni de consiliere și activități de reducere a stresului. Acest model poate fi aplicat și în Republica Moldova, unde multe școli se confruntă cu probleme legate de stresul profesorilor și elevilor, mai ales după pandemia COVID-19.

13)Dezvoltarea unor programe de învățare mixtă (blended learning): În Polonia, managerii școlari sunt instruiți să implementeze tehnologii moderne în procesul educațional. Aceasta include utilizarea platformelor digitale pentru învățare la distanță, combinată cu predarea tradițională. În Republica Moldova, programele de formare a managerilor ar putea include module de integrare a tehnologiei, mai ales în școlile din zonele urbane.

14)Crearea unei culturi a colaborării între cadrele didactice: În Olanda, managerii promovează întâlnirile regulate între profesori pentru a discuta despre metode de predare și probleme comune. Aceste „comunități de

învățare profesională" sunt sprijinite de conducerea școlii, oferindu-le cadrelor didactice un spațiu pentru inovare și schimb de experiență. Acest tip de practică poate fi adaptat și în Republica Moldova, prin încurajarea colaborării între discipline și niveluri de învățământ.

15) Stimularea inovației prin competiții interne: În Spania, unele școli organizează competiții interne pentru profesori, în care sunt premiate cele mai inovative proiecte de predare sau activități educaționale. Managerii școlari joacă un rol cheie în coordonarea acestor inițiative. În Republica Moldova, un model similar ar putea fi utilizat pentru a stimula creativitatea profesorilor și a motiva elevii să participe la activități educative inovatoare [3].

Rezultatele investigației: Adaptarea acestor practice ar putea oferi managerilor școlari din Republica Moldova instrumente valoroase pentru a transforma școlile în medii de învățare moderne, incluzive și eficiente. În acest sens, o abordare strategică bazată pe leadership transformațional, colaborare și inovare poate duce la rezultate semnificative pentru elevi, profesori și comunitate. Calitatea actului educațional depinde în mod direct de calitatea managementului școlar. Studiile internaționale și experiențele de succes din diverse state ale Uniunii Europene subliniază importanța liderilor educaționali bine pregătiți, capabili să implementeze strategii inovative și să adapteze școala la nevoile elevilor, profesorilor și comunităților locale.

În contextul Republicii Moldova, transformarea managementului educațional nu mai poate fi amânată. Sistemul actual, centrat preponderent pe sarcini administrative, trebuie înlocuit cu un model de leadership transformațional. Acest model ar permite managerilor școlari să se concentreze pe îmbunătățirea procesului de predare-învățare, să sprijine dezvoltarea profesională a cadrelor didactice și să contribuie activ la reducerea inegalităților educaționale, mai ales în zonele defavorizate. Adoptarea măsurilor propuse – de la dezvoltarea unor standarde clare pentru competențele managerilor, până la crearea unor rețele de colaborare și formare continuă – ar genera beneficii considerabile:

1. Creșterea calității educației: Managerii bine pregătiți ar putea implementa politici educaționale eficiente, axate pe nevoile reale ale elevilor și pe atingerea unor standarde internaționale de performanță.
2. Motivarea și retenția cadrelor didactice: Prin sprijinirea și mentoratul profesorilor, școlile ar deveni spații de învățare colaborativă, ceea ce ar contribui la creșterea satisfacției profesionale.

3. Reducerea abandonului școlar: În special în zonele rurale, unde abandonul școlar rămâne o problemă majoră, managerii pregătiți ar putea dezvolta soluții locale pentru a sprijini elevii proveniți din medii dezavantajate.

4. Adaptarea la cerințele moderne: Formarea liderilor educaționali în domenii precum utilizarea tehnologiei, sănătatea mintală sau managementul financiar ar pregăti școlile pentru provocările viitorului.

Experiențele din țări precum Finlanda, Germania, Suedia sau Irlanda arată că succesul transformării educaționale depinde nu doar de măsurile propuse, ci și de voința politică și de investițiile în educație. Republica Moldova trebuie să valorifice lecțiile acestor state și să dezvolte politici publice centrate pe liderii școlari ca actori cheie ai schimbării. Astfel, crearea unui sistem de management educațional modern, flexibil și orientat spre performanță este nu doar o necesitate, ci și o oportunitate pentru a construi o educație incluzivă și de calitate, care să răspundă aspirațiilor societății și să pregătească tinerii pentru provocările lumii contemporane. Instituțiile educaționale trebuie privite dintr-o perspectivă amplă, care depășește aplicarea strictă a funcțiilor „clasice" de administrare, punând accent pe un element esențial: managementul educațional. Această abordare oferă o înțelegere profundă a dinamicii interne a structurilor administrative, evidențiind influențele exercitate de norme, mituri, simboluri, valori și acțiuni specifice.

Managementul educațional în instituțiile publice reprezintă un ansamblu complex de trăsături spirituale, intelectuale și materiale, reflectate în gândirea și comportamentele individuale, care modelează misiunea instituției și obiectivele sale fundamentale. Acesta este un proces dinamic, bazat pe planificare, organizare și control, esențiale pentru eficiența funcționării unităților școlare și gestionarea resurselor educaționale. Managementul educațional presupune anticipare, reacție planificată și implementarea unor principii fundamentale, cum ar fi definirea obiectivelor, stabilirea priorităților, sinergia și promovarea eficienței manageriale. Implementarea unor politici coerente în gestionarea resurselor educaționale este crucială pentru îmbunătățirea performanței instituționale [4].

Managementul instituțiilor educaționale din Republica Moldova este un domeniu esențial în procesul de reformare și modernizare a sistemului educațional, iar succesul acestuia depinde de abilitatea de a implementa strategii eficiente care să răspundă atât cerințelor actuale ale societății, cât

și provocărilor specifice contextului local. În acest sens, managementul educațional în instituțiile de învățământ din Republica Moldova se confruntă cu o serie de oportunități și obstacole, care influențează direct dezvoltarea și implementarea strategiilor educaționale.

Oportunități în managementul educațional din Republica Moldova:

1. *Adoptarea unor politici educaționale moderne* și alinirea la standardele internaționale Republica Moldova se află într-un proces continuu de integrare în structuri internaționale, iar acest lucru aduce oportunitatea de a adopta politici educaționale bazate pe bunele practici europene. Procesul de implementare a reformelor educaționale a fost susținut de inițiative internaționale și de organizații precum Uniunea Europeană și Banca Mondială, care au contribuit la îmbunătățirea infrastructurii educaționale, la formarea cadrelor didactice și la promovarea managementului educațional eficient.

2. *Dezvoltarea leadershipului educational.* În ultimii ani, în Republica Moldova au fost implementate programe de formare și dezvoltare a liderilor educaționali, care au contribuit la întărirea competențelor directorilor și managerilor școlari. Prin programele de instruire, directorii de școli sunt încurajați să adopte abordări inovative, să îmbunătățească procesul de învățare și să colaboreze cu toate părțile interesate (elevi, părinți, autorități locale și centrale). Astfel, există oportunitatea de a crea un sistem educațional mai performant, capabil să răspundă nevoilor unei societăți în continuă schimbare.

3. *Tehnologizarea și digitalizarea procesului educațional* Digitalizarea și implementarea tehnologiilor moderne în educație reprezintă o oportunitate majoră pentru instituțiile educaționale din Republica Moldova. Deși procesul este încă în desfășurare, există posibilitatea de a extinde utilizarea platformelor online, a instrumentelor educaționale digitale și a resurselor educaționale deschise (OER), pentru a sprijini dezvoltarea continuă a elevilor și a profesorilor, mai ales în contextul educației hibride, impus de pandemie.

4. *Parteneriatele public-privat și colaborările internaționale* Există o oportunitate considerabilă de a dezvolta parteneriate public-privat și de a valorifica finanțările internaționale în scopul dezvoltării instituțiilor educaționale din Republica Moldova. Colaborarea cu instituții educaționale din alte țări, participarea la proiecte internaționale și obținerea de fonduri din surse externe pot contribui la modernizarea infrastructurii educaționale și la îmbunătățirea calității procesului educațional.

Obstacole în managementul educațional din Republica Moldova:

1. *Resurse financiare limitate.* Una dintre cele mai mari provocări ale sistemului educațional din Republica Moldova este lipsa resurselor financiare adecvate. Bugetul alocat educației este insuficient pentru a asigura o dezvoltare sustenabilă a instituțiilor educaționale, pentru a sprijini formarea continuă a cadrelor didactice și pentru a îmbunătăți infrastructura școlară. Deși există proiecte externe și donații internaționale, acestea nu sunt suficiente pentru a acoperi întreaga gamă de nevoi ale sistemului educațional.

2. *Infrastructura învechită și lipsa de dotări modern*. Multe instituții educaționale din Republica Moldova se confruntă cu infrastructura învechită și cu lipsa dotărilor moderne necesare unui proces educațional de calitate. Clădirile școlilor nu sunt întotdeauna adecvate pentru a facilita implementarea metodelor moderne de predare, iar lipsa echipamentelor educaționale și a materialelor didactice actualizate limitează capacitatea de inovare a cadrelor didactice.

3. *Formarea și reținerea cadrelor didactice calificate*. Un alt obstacol major în dezvoltarea managementului educațional în Republica Moldova este dificultatea în recrutarea și menținerea cadrelor didactice calificate. Salariile mici și condițiile de muncă defavorabile în multe regiuni din țară contribuie la migrarea cadrelor didactice către alte sectoare sau chiar în afaceri externe. Acest fenomen reduce continuu resursele de personal calificat în instituțiile de învățământ și îngreunează implementarea reformelor educaționale.

4. *Lipsa unui sistem de evaluare a performanței instituționale.* Deși există inițiative de evaluare a performanței școlilor, acest sistem nu este întotdeauna uniform sau transparent. În multe cazuri, evaluările sunt influențate de factori externi și nu reflectă întotdeauna performanța reală a instituțiilor educaționale. Lipsa unui sistem clar și obiectiv de evaluare a rezultatelor educaționale și de management al școlii îngreunează procesul de îmbunătățire continuă și de ajustare a strategiilor educaționale.

5. *Diferențele între mediul urban și rural* Există un decalaj semnificativ între educația din mediul urban și cel rural în Republica Moldova. Multe instituții educaționale din zonele rurale se confruntă cu resurse limitate, cadre didactice insuficiente și un acces redus la tehnologie, ceea ce afectează calitatea educației și gestionarea instituțiilor. Aceste discrepanțe între mediul urban și rural necesită intervenții strategice și soluții personalizate pentru fiecare context.

Concluzii

În conformitate cu cercetarea efectuată, se propun următoarele propuneri:

- Integrarea în rețelele educaționale locale: Cadrele manageriale și didactice ar trebui să colaboreze cu alte instituții educaționale din municipiu pentru a valorifica și împărtăși bune practici, contribuind astfel la îmbunătățirea generală a sistemului educațional.
- Adaptabilitatea modelului managerial UE: Exemplele propuse pot servi ca referință pentru instituții educaționale din Republica Moldova, contribuind la creșterea performanței și la alinierea la standardele moderne de management educațional. Într-o lume aflată în continuă schimbare, școala trebuie să devină un promotor al incluziunii și al valorilor democratice. Misiunea sa rămâne aceea de a ghida tânăra generație spre succes, atât în plan personal, cât și în viața publică.
- Investiții în formarea continuă a cadrelor didactice și manageriale: Este esențial să se investească în formarea continuă a cadrelor didactice și a managerilor școlari pentru a asigura o adaptare rapidă la schimbările din domeniul educațional și pentru a sprijini dezvoltarea profesională continuă. Programele de formare trebuie să fie diversificate și adaptate nevoilor actuale, axându-se pe abilități de leadership, managementul echipelor și implementarea de metode inovative de învățare.
- Dezvoltarea unor instrumente de evaluare a performanței școlare: Crearea unor instrumente eficiente pentru evaluarea performanței academice și manageriale este esențială pentru a monitoriza progresul instituției educaționale. Acestea trebuie să fie bazate pe indicatori relevanți și să permită o evaluare obiectivă a rezultatelor învățării și a impactului managementului asupra performanțelor instituției.
- Crearea unui cadru pentru inovarea educațională: Este recomandat ca instituțiile educaționale să promoveze inovația în educație, stimulând cercetarea și implementarea de noi metode pedagogice, tehnologiile educaționale și proiecte de dezvoltare care să contribuie la modernizarea învățământului. De asemenea, integrarea educației digitale trebuie să fie o prioritate, atât pentru profesori, cât și pentru elevi.
- Promovarea parteneriatelor între școli, comunități și sectorul privat: Crearea unor parteneriate între instituțiile educaționale, comunități locale și sectorul privat poate contribui la dezvoltarea unor resurse suplimentare, atât financiare cât și de suport educațional. Colaborarea între diverse sectoare ale societății poate îmbogăți experiența educațională a elevilor

și poate sprijini implementarea unor programe educaționale relevante și inovative.

➢ Susținerea inițiativelor de mobilitate internațională a cadrelor didactice și a elevilor: Încurajarea mobilității internaționale poate aduce beneficii semnificative pentru personalul didactic, care poate învăța din experiențele altor sisteme educaționale, și pentru elevi, care vor avea oportunitatea de a-și extinde orizonturile culturale și educaționale. Proiectele educaționale internaționale și schimburile de experiență pot contribui la îmbunătățirea calității învățării și la integrarea în contexte educaționale globale.

➢ Implicarea activă a părinților în procesul educational: Este crucial ca părinții să fie implicați activ în viața școlii, participând la activitățile educaționale, consilierea elevilor și susținerea procesului de învățare. Prin stabilirea unor canale clare de comunicare între școală și familie, se poate crea un mediu de sprijin care să favorizeze performanța academică a elevilor și să contribuie la o educație mai echitabilă.

➢ Promovarea unui climat școlar pozitiv și al unui management al conflictelor: Este important ca instituțiile educaționale să creeze un climat favorabil învățării, în care toți elevii și profesori să se simtă în siguranță și respectați. De asemenea, dezvoltarea unor mecanisme eficiente de gestionare a conflictelor și promovarea unei culturi a respectului și colaborării între toate părțile implicate (elevi, profesori, părinți) pot contribui la un mediu educațional stabil și productiv.

Pentru a consolida managementul educațional în instituțiile de învățământ și a încuraja implementarea unor practici europene eficiente, Ministerul Educaţiei şi Cercetării din Republica Moldova ar putea adopta următoarele practici inspirate din modelele de succes din Uniunea Europeană:

➢ Dezvoltarea unui cadru național de competențe pentru managerii educaționali: În UE, multe state membre au implementat cadre naționale de competențe care stabilesc abilitățile esențiale pentru managerii educaționali. Acestea se bazează pe cercetări educaționale și analize ale nevoilor instituționale și ale comunității. Ministerul Educaţiei şi Cercetării ar putea promova formarea și certificarea managerilor educaționali pe baza unor standarde clare, similar cu modelele din țările ca Finlanda, Suedia și Germania.

➢ Promovarea unui management participativ și transparent: În multe țări din UE, procesul decizional la nivelul instituțiilor educaționale este unul participativ, în care părinții, profesorii, elevii și alte părți interesate sunt consultați și implicați activ în luarea deciziilor. Acest model poate

fi aplicat în Republica Moldova pentru a îmbunătăți calitatea procesului educațional și a face instituțiile educaționale mai receptive la nevoile comunității. Un exemplu concret este implementarea în Polonia a consiliilor școlare de administrație, care includ reprezentanți ai cadrelor didactice, părinților și autorităților locale.

- Implementarea unor strategii de leadership educațional bazate pe cercetare: Unele state UE, cum ar fi Olanda și Finlanda, au pus accent pe formarea de lideri educaționali care nu doar că administrează, dar și îmbunătățesc calitatea educației prin cercetare și dezvoltare. În acest sens, Ministerul Educaţiei şi Cercetării ar putea promova programe de formare continuă pentru liderii educaționali, care să includă cercetare aplicată în domeniul educațional și bune practici din UE, încurajând dezvoltarea unei culturi a cercetării în școlile din Republica Moldova.
- Dezvoltarea și aplicarea unor politici de incluziune educațională: În UE, promovarea educației incluzive este o prioritate, având în vedere diversitatea culturală și socio-economică. De exemplu, în țări ca Suedia și Danemarca, sistemele educaționale sunt foarte bine adaptate pentru a sprijini elevii cu nevoi speciale sau provenind din medii dezavantajate. Ministerul Educaţiei şi Cercetării ar putea implementa programe care să sprijine integrarea completă a tuturor elevilor, indiferent de condițiile lor de viață, prin formarea și dotarea școlilor cu resurse necesare.
- Promovarea mobilității cadrelor didactice și a elevilor: Un alt exemplu din UE este Erasmus+, un program care sprijină mobilitatea educațională a cadrelor didactice și a elevilor în întreaga Europă. Ministerul Educaţiei şi Cercetării ar putea extinde și sprijini programele de mobilitate pentru profesori și elevi, pentru a facilita schimburile de bune practici și pentru a oferi oportunități de învățare în contexte internaționale. Acest lucru ar contribui la dezvoltarea unui cadru educațional mai diversificat și ar încuraja integrarea unor perspective internaționale în procesul educațional local.
- Aplicarea unui sistem de evaluare și feedback continuu: În multe state europene, evaluarea continuă este folosită pentru a îmbunătăți procesul educațional. De exemplu, în Finlanda, evaluarea este utilizată nu doar pentru a măsura rezultatele, ci și pentru a sprijini dezvoltarea continuă a elevilor și cadrelor didactice. Ministerul Educaţiei şi Cercetării ar putea adopta un sistem național de evaluare continuă care să ajute la identificarea punctelor forte și a celor slabe în instituțiile educaționale, oferind soluții pentru îmbunătățirea lor.

➢ Finanțarea și alocarea resurselor educaționale: În multe țări din UE, există un sistem clar de finanțare a educației care asigură resursele necesare pentru implementarea proiectelor educaționale și dezvoltarea infrastructurii. Ministerul Educației și Cercetării din Republica Moldova ar putea implementa un mecanism de alocare a fondurilor care să fie direct legat de performanțele instituțiilor educaționale, precum și de implementarea de proiecte inovative care contribuie la dezvoltarea educațională a elevilor.

Aceste practici și politici europene, dacă sunt adoptate și adaptate la contextul național, pot contribui semnificativ la îmbunătățirea managementului educațional, al calității procesului educațional și al performanței instituțiilor de învățământ din Republica Moldova. Adoptarea unor practici internaționale de succes și adaptarea acestora la contextul local poate transforma managementul educațional din Republica Moldova, contribuind la creșterea calității educației și la reducerea disparităților între regiuni. Printr-o abordare strategică bazată pe leadership transformațional, colaborare și inovare, sistemul educațional moldovenesc poate deveni mai performant și mai echitabil.

Referințe bibliografice:

1. Retnawati, B. (2023). Transforming Educational Management: Trends, Challenges, and Opportunities. Academy of Educational Leadership Journal, 27(1), 1-3. Disponibil la Academy of Educational Leadership Journal.
2. UNESCO. (2021). Recent changes in Education Management Information Systems (EMIS) and perspectives for continuity. UNESCO Digital Library. Disponibil la UNESCO.
3. Schleicher, A. (2021). The Impact of COVID-19 on Education: Insights from Education at a Glance 2020. OECD Publishing. Disponibil la OECD.
4. Darling-Hammond, L., Hyler, M.E., & Gardner, M. (2020). Effective Teacher Professional Development. Learning Policy Institute. Disponibil la Learning Policy Institute.

Date despre autor:

Elena BĂDĂRĂU este conferențiar universitar în cadrul Departamentului Administrarea Afacerilor, Facultatea Științe Economice, Universitatea de Stat din Moldova. Este doctor în științe economice, cu o activitate didactică și de cercetare axată pe management, dezvoltare durabilă, integrare europeană și politici publice. A participat la multiple proiecte de cercetare și conferințe științifice naționale și internaționale și este autoarea, coautoarea mai multor publicații științifice.